

Duitse taalkunde: Taalsysteem en taalverandering (A006657)

Cursusomvang *(nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)*

Studiepunten 5.0 **Studietijd 150 u**

Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2026-2027

A (semester 2)	Duits	Gent	werkcollege	0.0u
			hoorcollege	0.0u
			zelfstandig werk	0.0u

Lesgevers in academiejaar 2026-2027

Leuschner, Torsten LW06 Verantwoordelijk lesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2026-2027

	stptn	aanbodsessie
Educatieve Master of Science in de talen (afstudeerrichting taal- en letterkunde)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde (afstudeerrichting Duits)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde (afstudeerrichting Duits - Grieks)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde (afstudeerrichting Duits - Italiaans)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde (afstudeerrichting Duits - Scandinavistiek)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde (afstudeerrichting Duits - Spaans)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde (afstudeerrichting Engels - Duits)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde (afstudeerrichting Frans - Duits)	5	A
Master of Arts in de taal- en letterkunde (afstudeerrichting Nederlands - Duits)	5	A
Master of Arts in de historische taal- en letterkunde	5	A
Uitwisselingsprogramma taal- en letterkunde	5	A

Onderwijstalen

Duits

Trefwoorden

Duits, taalsysteem, taalverandering, patronen en patroonvorming in taal en communicatie, grammaticalization, Constructiegrammatica

Situering

Dit gevorderd opleidingsonderdeel verschaft de studenten een grondige inzicht in patronen en patroonvorming op alle niveau's van het huidige Duits en in de diachrone veranderingsprocessen die daarbij werkzaam zijn. Als belangrijkste theoretische benaderingen dienen de grammaticalisatietheorie en de Constructiegrammatica. Tegelijkertijd onderhouden de studenten hun academische taalvaardigheid en diepen ze deze uit.

Inhoud

De aangeboden leerstof betreft patronen en patroonvorming op alle niveau's van de huidige Duitse taal en de diachrone veranderingsprocessen die daarbij werkzaam zijn. Op een wekelijkse rythme worden op een gevorderd niveau relevante fenomenen en theoretische interpretaties behandeld, met bijzondere aandacht voor de verhouding tussen de Constructiegrammatica en de grammaticalisatietheorie. De wekelijkse topics worden telkens ingeleid door de lesgever, gevolgd een week later door een uitdiepende, op eigen onderzoek gebaseerde presentatie door een (groep van) student(en), die aanleiding moet geven tot discussie.

Begincompetenties

De studenten hebben in de Bachelor een grondige taalbeheersing en een grondig

wetenschappelijk inzicht in belangrijke thema's uit de synchrone (en deels ook al uit de diachrone) taalkunde verworven. Thema's hieruit worden in dit opleidingsonderdeel op een gevorderd niveau uitgediept.

Eindcompetenties

- 1 Patronen en patroonvorming in de huidige Duitse taal wetenschappelijk beschrijven en theoretisch duiden.
- 2 Taalveranderingsprocessen in de huidige Duitse taal en in eerdere stadia ervan wetenschappelijk beschrijven en theoretisch duiden.
- 3 De aangeboden vraagstukken, inclusief de relevante wetenschappelijke literatuur, op een kritisch-wetenschappelijke, analytische manier benaderen.
- 4 Theorieën aan de hand van moderne en historische taaldata (bv. uit corpora) kritisch evalueren.
- 5 Academisch Duits op een ver gevorderd niveau hanteren (schrijf- en spreekvaardigheid, scherp taalbewustzijn, academisch stijlgevoel), inclusief het adequaat citeren van en verwijzen naar bronnen, eventueel met verantwoord gebruik van GenAI.

Creditcontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is open: de student houdt zelf rekening met voorkennis uitgedrukt in begincompetenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Werkcollege, Hoorcollege, Zelfstandig werk

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

De wekelijkse contacturen bestaan uit een hoor- en een werkcollege van elk 75 minuten waarbij van de studenten actieve participatie in de werkcolleges verwacht wordt. Verder wordt van elke student verwacht dat hij/zij een mondelinge, interactieve presentatie geeft (of er eventueel in groepsverband aan meewerkt) die aanleiding geeft tot discussie. De presentatie vormt vervolgens de basis voor een schriftelijke paper.

Dit opleidingsonderdeel gaat uit van het verantwoord gebruik van generatieve artificiële intelligentie (GenAI). Een reflectie op het (al dan niet) gebruik van GenAI wordt verplicht opgenomen in de schriftelijke paper en kan ter sprake komen in het mondeling examen.

Er worden geen lesopnames ter beschikking gesteld.

Studiemateriaal

Type: Handboek

Naam: Muster in Sprache und Kommunikation: eine Einführung in Konzepte sprachlicher Vorgeformtheit - Berlin: Erich Schmidt 2019
Richtprijs: € 30
Optioneel: ja
Taal : Andere
Auteur : Stein, Stefan/Stumpf, Sören
Beschikbaar in de bibliotheek : Ja

Type: Syllabus

Naam: Sprachliche Vorgeformtheit
Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding
Optioneel: nee
Taal : Andere
Beschikbaar op Ufora : Ja

Type: Slides

Naam: Muster
Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding
Optioneel: nee
Taal : Andere
Beschikbaar op Ufora : Ja

Referenties

De standaardliteratuur op het gebied van de Duitse taalkunde.

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Collectieve en individuele begeleiding

Evaluatiemomenten

periodegebonden en niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Mondelinge evaluatie open boek

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Mondelinge evaluatie open boek, Werkstuk

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Participatie, Presentatie, Werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is enkel mogelijk in gewijzigde vorm

Toelichtingen bij de evaluatievormen

- niet-periodegebonden: mondeling presentatie, werkstuk, participatie
- periodegebonden: mondeling examen over het ingediende werkstuk

Eindscoreberekening

80% niet-periodegebonden evaluatie

Het werkstuk (Hausarbeit) telt mee voor 40% van de evaluatie. De overige 40% wordt samengesteld uit 20% voor de mondelinge presentatie en 20% voor de algemene participatie in zijn diverse vormen.

20% periodegebonden evaluatie

De periodegebonden evaluatie bestaat uit een mondeling examen dat de vorm krijgt van een reflectiegesprek over het werkstuk, met inbegrip van de inbedding ervan in het vak als geheel.

Alle deelevaluaties zijn verplicht om te kunnen slagen voor het vak. Indien een student zich aan een deelevaluatie onttrekt en de eindscore toch 10 of meer op 20 bedraagt, wordt de eindscore teruggebracht tot 9/20.

Voor de tweede examenperiode wordt het werkstuk in herziene vorm heringediend en het mondeling examen opnieuw afgelegd.

Faciliteiten voor werkstudenten

1. Mogelijkheid tot vrijstelling van aanwezigheid voor bepaalde onderdelen
2. Mogelijkheid tot verplaatsen van examen
3. Mogelijkheid tot feedback via email, via telefoon, na afspraak

Voor meer informatie omtrent flexibel studeren: <https://www.ugent.be/student/nl/administratie/flexibel-studeren>